

Helyi gazdaságfejlesztés: nemzetközi példák és hazai lehetőségek

Ricz Judit (PhD) és Czene Zsolt (PhD)

*VÁTI Nonprofit Kft. Területi Tervezési és Értékelési
Igazgatóság*

Siófok, 2009. október 29-30.

XV. Országos Urbanisztikai Konferencia

Helyi gazdaságfejlesztés értelmezése

- **Nemzetközi intézmények – eltérő megközelítések:**
 - *WB: LED program – legfőképp tervezés, stratégia készítés
(Developing Enterprises Locally Through Alliance and Action – DELTA)*
 - *UN Habitat: oktatás, képzés és kézikönyvek a helyi gazdaságfejlesztés elősegítése érdekében, itt is legfőképp stratégiai tervezés*
 - *OECD: LEED program – helyi gazdasági és foglalkoztatási stratégiák, legújabb kiadványa: HGF a pénzügyi és gazdasági válság tükrében*
 - *További intézmények: ILO, EU (operatív programok -- főként gazdasági, de regionális, stb. is)*
 - *EUKN, URBACT, LEADER: nemzetközi jó gyakorlatok gyűjtőhelyei*

Világbank LED - Mi a Helyi Gazdaságfejlesztés?

- *„A helyi gazdaságfejlesztés (LED) célja, hogy kiépítse egy térség gazdasági kapacitását annak érdekében, hogy biztosítsa a térség gazdasági jövőjét, és a népesség megfelelő életszínvonalát. Ez egy olyan folyamat, melyben az állami és az önkormányzati, a vállalkozói és a magánszektor partnerei közösen dolgoznak azért, hogy kedvezőbb feltételeket teremtsenek a gazdasági növekedés és a munkaerőpiac számára.”*
- *alkalmazkodóképesség a dinamikusan változó helyi, országos és nemzetközi piacgazdasághoz, körülményekhez*
- *speciális helyi adottságokra építés*
- *a vállalkozói szféra, a közösség és az önkormányzatok együttműködése*
- *HGF stratégia kialakítása*

UN Habitat szerint a helyi gazdaságfejlesztés

- *egy részvételi alapú folyamat,*
 - *melyben minden szektor helyi szereplője együttműködik*
 - *a helyi gazdasági tevékenységek ösztönzése érdekében*
 - *egy „önjáró” (resilient) és fenntartható gazdaság kialakításáért;*
 - *ezáltal megfelelő munkalehetőségek és életszínvonal biztosítása a helyi lakosság számára, beleértve a szegény és hátrányos helyzetű társadalmi csoportokat.*
-
- *köz-, magán- és civilszféra együttműködése*
 - *helyi lakosság felhatalmazása és képessé tétele (empowerment)*
 - *HGF stratégia (helyi értékek, gazdasági hajtóerők, minőségi fejlődés) – nem „tűzoltó típusú megoldások”, nem „kívánságlista”*

OECD LEED program

- helyi fejlődés, kormányzás és szociális gazdaság témakörben innovatív ötletek felkutatása, elemzése, terjesztése, politikák megalapozása, irányelvek, kézikönyvek készítése
- a pénzügyi és gazdasági válsága tükrében a 4 legfontosabb hajtóerő:
 - **megfelelően képzett munkaerő**
 - **vállalkozásfejlesztés: vállalkozói kultúra és hajlandóság javítása, vállalkozói tevékenység támogatása, megfelelő tudásbázis kialakítása, helyi innovációs rendszerek támogatása**
 - **helyi beruházások: erősebb a kötődés, jobban alkalmazkodik a helyi körülményekhez, de ehhez megfelelő keretfeltételek (szabályozások) kelleneek.**
 - **szociális gazdaság: nem csak a gazdaságfejlesztés, de az összetartó társadalom hajtóereje is, a társadalmi kohézió viszont vonzerőt jelent a vállalatoknak is a telephelyválasztáskor**
- Örök igazság, hogy nincsenek standard megoldások, egyénre szabott, helyi adottságokhoz alkalmazkodó, célzott válaszokra van szükség.
- A rövid távon ható beavatkozásokat megfelelően kell ötvözni a hosszú távú eredményeket célzó intézkedésekkel.

Bővebben:

OECD (2009), “Coping with the Crisis at Local Level: Policy Lessons from the OECD Programme on Local Economic and Employment Development (LEED)”, internal working document, CFE, OECD.

Helyi gazdaságfejlesztés értelmezése

- **Hazánkban:**

- *nincs általánosan elfogadott definíció*
- *megkülönböztetés más fogalmaktól*

- *kutatási „fehérfolt” (inkább elméleti: Lengyel I., Mezei Cecília)*

- **VÁTI: gyakorlati megközelítés**

A helyi gazdaságfejlesztés eszközei, beavatkozási típusok

- *beavatkozások csoportosítása (mozgatórugók, erőforrások, célok, területi dimenzió)*
 - *Helyi vállalkozásfejlesztés, beruházás-ösztönzés*
 - *Szociális gazdaság kiépítése/fejlesztése*
 - *Pénzügyi jellegű intézkedések*
 - *Önkormányzat gazdasági tevékenységei*
 - *Gazdasági együttműködések fejlesztése*
 - *Gazdaság élénkítését szolgáló szakképzés*
 - *Helyi termékfejlesztés*
 - *Szemléletformálás*
 - *Helyi (termékek) értékesítés, promóció*

Jó példák helyi gazdaságfejlesztésre

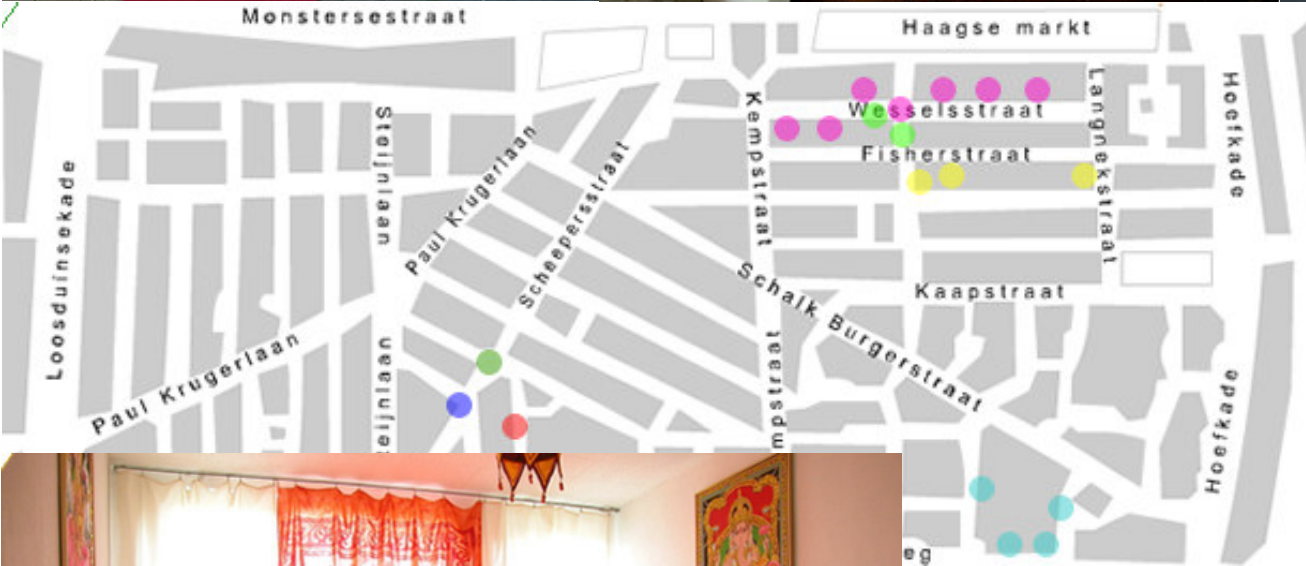
1. Városi jó példák

- **Nemzetközi jó példa: Transvaal projekt – Hága, Hollandia**
- **lebontásra ítélt szociális lakásokban kialakított „egyedi” hotel – egyes szobák eltérő épületekben, utcákban**
- **mindössze 5 különböző stílusban (helyi művészek által) kialakított szobából áll jelenleg, a szobák „komfort besorolása” (*-*****) változó**
- **a szobák idővel változnak, más épületekbe kerülnek áthelyezésre**
- **ellátás (étkezés) voucher rendszerben a helyi éttermekben, bárokban (főként török,**

Miért jó példa?

- **helyi kezdeményezés**
- **innovatív ötlet**
- **kreatív kivitelezés**
- **helyi engedélyztetés, szabályozás is szükséges volt**
- **helyi lakosság, művészek, vállalkozók és az önkormányzat összefogása által valósult meg**
- **jól illeszkedik a városrészben aktív, Op Trek nevű, helyi művészek által alapított nonprofit szervezet számos más projektje közé (egy összetett koncepció részeleme)**
 - **közösségi agóra**
 - **korábbi ortodox templom, mint vállalkozói centrum**

Jó példák helyi gazdaságfejlesztésre

1. Városi jó példák

- *Hazai példa:*
Üzletutca szövetség a belvárosi versenyképességért Győrben
- *Előzmények: a belváros sorvadása, városszéli bevásárló központok, Bécsi minta*
- *Győri Bevásárló utcák Alapítvány:*
 - *közös marketing tevékenység*
 - *minőségfejlesztés*
 - *lobby*
 - *közös kiadványok, programok, kampányok*
 - *egységes közös reklám*
 - *a nyitva tartás összehangolása*

BEVÁSÁRLÓ
G.Y.Ö.R.I
U.T.C.Á.K
ALAPÍTVÁNY

Jó példák helyi gazdaságfejlesztésre 2. Városi jó példák - URBACT

- **ECO-FIN-NET – URBACT I-es projekt a KKV-k támogatásának innovatív módszereinek kidolgozására**
 - *Rotterdam-Delfshaven: MentorRaad projekt*
 - *mentori szolgáltatások (helyi tapasztalt, nyugdíjas vállalkozók)*
 - *széleskörű kommunikációs eszköztár*
 - *nem-pénzügyi támogatás (tanácsadás)*
 - *alacsony költségvetésű projekt*
 - *állandó visszajelzés, külső értékelés*

- **FIN-URBACT – URBACT II-es (futó) projekt: a hatékonyabb helyi támogatási struktúrák kialakítását célozza a KKV fejlesztés és innovatív gazdaságok számára**

Jó példák helyi gazdaságfejlesztésre

3. Vidéki jó példák – LEADER és hazai

- *Séta a fák koronái között – LEADER (2008/3)*
- *Helyi adottságok: alpesi karakter (nem zárt erdőterület, hegyvidéki rétek és kisebb fával borított területek)*
→ *vidéki jelleg = erősség*
- *Jövőkép: „XXI. század küszöbön álló szabadidőközpontja”*
- *Fakoronasétány kialakítása: helyi alapanyag (fa), helyi termék és helyi munkaerő*
- *Hagyományos kézműves technika*
- *Oktatási tevékenység is*
- *Idegenforgalmi bevétel visszaforgatása*

Pannon Helyi Termék Klaszter

- ***Előzmény: oszkói Hegypásztor Kör***
- ***Célja: a helyben fellelhető és előállítható mezőgazdasági és kézműipari termékek összegyűjtése, hatékony előállítása, egységes arculatú megjelenítése, piacra jutás segítése***
- ***Tevékenységek:***
 - *Értékesítési csatornák aktivizálása (turizmushoz kapcsolódó értékesítési pontok, bolthálózat, web-áruház)*
 - *Információnyújtás, marketing*
 - *Képzések szervezése*
 - *Termékfejlesztés, technológia- és minőségfejlesztés*

Jó példák helyi gazdaságfejlesztésre

4. Városi-vidéki jó példák

LEADER

- **Portugál vidéki tér:**
vidéki termékek támogatása városi környezetben
 - *minőségi regionális mezőgazdasági és kézműves termékek Lisszabon központjában*
 - *termékbemutatók*
 - *tematikus műhelytalálkozók*
 - *két kapcsolódó tevékenység:*
 - *akcióhetek eseménysorozat*
 - *RECIPROCO „frisstermékek a kosárban előre csomagolva”*
- **Találkozás félúton (Egyesült Királyság)**
 - *helyi állattenyésztők, „hústermelők” összefogása, közös értékesítés, feldolgozás*

Szemponatok a fenntartható helyi gazdaságfejlesztés megvalósításához

avagy útban a fenntartható HGF modellje felé

- ***nincs általános recept***
- ***de vannak általános alapelvek:***
 - *helyi körülmények, adottságok reális felmérése,*
 - *ezekhez igazodó kreatív, innovatív megoldások*
 - *közös, részvételi alapú felvázolása (HACS, HTCS) és megvalósítása*
 - *város- és vidékfejlesztés összehangolása, térségek együttfejlesztése*
 - *az OTK-ban lefektetett területi célok mentén (kiemelten a területhasználat horizontális szempontjait figyelembe véve),*

 - *azaz általánosan megfogalmazva a területi, környezeti és társadalmi szempontok figyelembe vételével megvalósított fenntartható gazdaságfejlesztés*

A hazai „városok és vidékek” előtt álló kihívások és lehetőségek

- ***globális pénzügyi és gazdasági válság + hazai „speciális” adottságok***
→ veszély és lehetőség is egyúttal
 - *nyitottság, kreativitás, innovativitás*
 - *de vannak jó példák – adaptálhatóak*
 - *„egyedül nem megy”*

 - *kényszerpálya + megfelelő szemlélet*

Köszönöm szépen a figyelmet!

jricz@vati.hu

